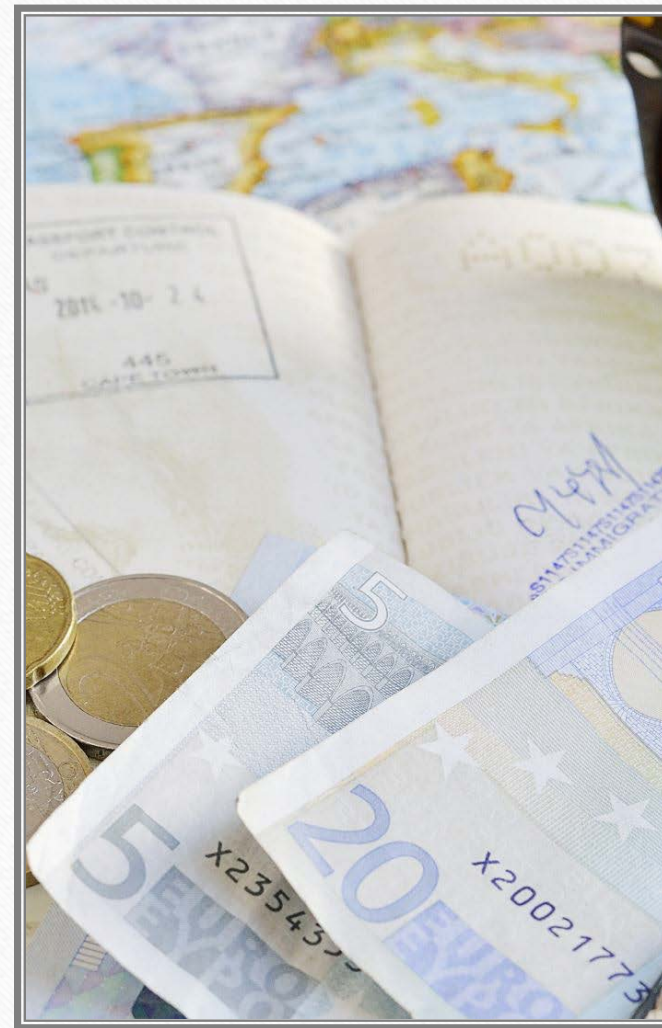

Grad Samobor - Građanski utorak Euro u Hrvatskoj

**Predavačica: Ana Knežević - predsjednica
Hrvatska udruga za zaštitu potrošača
Samobor 29. ožujka 2022.**

Uvođenje eura u Hrvatskoj

- Potpisivanjem ugovora o pristupanju EU – obveza uvođenja eura
- Vlada je u svibnju 2018. usvojila Strategiju za uvođenje eura – napravljena analiza troškova i koristi - veća korist, nego nedostaci
- Nacionalni plan zamjene hrv. kune eurom – usvojen u 12. mj. 2020.
- Euro bi trebao postati naša službena valuta od 1. siječnja 2023. godine
- Nacionalno vijeće za uvođenje eura i 6 koordinacijskih odbora – odbor za prilagodbu gospodarstva i zaštitu potrošača
- Zakon o uvođenju eura u fazi donošenja

Hodogram aktivnosti na uvođenju eura

- 6 mjeseci prije uvođenja eura
- Vijeće EU odlučuje da Hrvatska zadovoljava potrebne uvjete za uvođenje eura i utvrđuje tečaj - počinje javna kampanja i građane se poziva da sve kune pohrane na račune u bankama – kune na računu će se automatski pretvoriti u eure bez troškova zamjene - štednja u bankama 238 mld. kn - 145 mld. u stranoj valuti
- Procjena 36 mld. štednje građani imaju kod kuće - zamjena bez naknade traje još 6 mjeseci od uvođenja eura – nakon toga uz naplatu

Plaćanje i kunama i eurima

- Mjesec dana prije uvođenja eura banke će početi opkrbljivati poduzeća, Finu i Hrvatsku poštu novčanicama eura – banke, Fina i HP moći će ih prodavati građanima
- Dva tjedna nakon uvođenja eura biti će moguće plaćanje i kunama i eurima
- (od 01.01.2023. do 14.01. 2023.) i takva će biti mogućnost vraćanja novca
- Nakon toga moći će se plaćati samo u eurima – euro postaje zakonsko sredstvo plaćanja

Dvojno iskazivanje cijena

- Kada se utvrdi da Hrvatske udovoljava uvjetima za uvođenje eura počinje dvojno iskazivanje cijena – to bi trebalo početi 05. 09. 2022. i trajati do kraja 2023. - nakon toga cijene samo u eurima
- Cijene će morati biti izražene u kunama i u eurima , ispod cijena morat će biti iskazan tečaj zamjene - 1 EUR =7,53450 HRK
- Biti će pripremljena posebna aplikacija za pametne telefone, a starijim osobama će biti podijeljeni kalkulatori

Dvojno iskazivanje cijena - obavezno

- Dvojno iskazivanje cijena je obavezno kod sljedećih oblika prodaje:
- - u poslovnim prostorijama , odnosno na robi ili prodajnom mjestu ili na cjeniku ako se radi o uslugama
- - putem internet trgovine
- - izvan poslovnih prostorija i ugovora na daljinu
- - putem telefona
- - tijekom provođenja promotivnih i markentiških aktivnosti

Dvojno iskazivanje cijena - iznimke

- Iznimke su definirane Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom , neke najvažnije su:
- -prodaja na tržnicama, samoposlužnim automatima, kioscima, štandovima, benzinskim crpkama i taksimetrima
- ulaznice, karte za javni prijevoz, knjige, sajmovi , izložbe, poklon kartice, marke, biljezi, igre na sreću i sl.
- - dvostruka cijena mora biti istaknuta na prodajnom mjestu

Kako će se cijene preračunavati

- Primjer: Cijena u kunama Cijena u eurima prije zaokruživanja Cijena u eurima nakon zaokruživanja - kune se množe sa fiksnim tečajem 7,53450 i zaokružuju na 2 decimale
- 69,99 kn - 9,289269360 EUR - 9,29 EUR
- 189,99 kn - 25,2016006370 EUR - 25,20 EUR
- 10 kn - 1,327228084 EUR - 1,33 EUR
- 0,03 kn - 0,00398168 EUR - 0,00 EUR
- 0,04 kn - 0,00530891 EUR - 0,01 EUR
- Preračunavanje kuna u eure ne smije utjecati na cijene ili na vrijednost proizvoda.

Cijene usluga

- Već se najavljuje poskupljenje usluga, koje se događalo i u drugim zemljama
-
- kada su uvele euro
 - Na primjer frizerske usluge – ako je frizura bila 100,00 kn , po tečaju konverzije bi trebalo biti 13,27 eura, ali će se sigurno zaokružiti na 15 eura
 - Drugi primjer kava – 10 kn – po tečaju konverzije bi cijena bila 1,32 eura , pa će se vjerovatno zaokružiti na 1,5 eura
 - Slično zaokruživanje se može očekivati u svim obrtničkim uslugama, što će uz postojeću inflaciju biti dodatni udar na noćanike potrošača

Zamjena novca

- 6 mjeseci nakon uvođenja eura Fina i Hrvatska pošta prestaju pružati usluge zamjene novca, a banke prestaju besplatno zamjenjivati i idućih 6 mjeseci će to raditi uz naknadu (do kraja 2023. godine)
- Nakon toga zamjena će biti jedino moguća u Hrvatskoj narodnoj banci , bez naknade i bez vremenskog ograničenja (kovanice samo 3 godine)
- Treba pojačati informativnu kampanju prema starijim osobama i zaštititi ih od mogućih prevaranata, kojih već sada ima

Praćenje cijena

- Državni zavod za statistiku objavljivati će index potrošačkih cijena
- Pratiti će se cijene 75 dobara i 25 usluga
- Izraditi će se aplikacija za snimanje cijena
- Cijene će se pratiti u 9 gradova na istim prodajnim mjestima – do 25. u mjesecu, a objaviti će se do 16. u idućem mjesecu
- Cijene će biti iskazne u kunama i u eurima

Kontrola cijena

- Cijene roba i usluga kontrolirati će tržišna inspekcija
- Cijene u ugostiteljstvu i turizmu kontrolirati će turistička inspekcija
- Udruge za zaštitu potrošača biti će po natječaju Ministarstva gospodarstva uključene u kontrolu cijena (tajni kupci)
- Građanima treba omogućiti telefonsku liniju i e-adresu na koje će moći prijavljivati prekršitelje svaki dan, a reakcija nadležnih službi treba biti brza i učinkovita

Etički kodeks i crne liste

- Ministarstvo gospodarstva priprema Etički kodeks kojemu bi poduzetnici trebali dobrovoljno pristupiti i obvezati se na etično ponašanje u postupku uvođenja eura
- Oni koji budu kršili zakone trebali bi se naći na crnoj listi, koja bi bila svojevrsni putokaz za potrošače, gdje ne treba kupovati
- Ako ne bude brze inspekcijske reakcije za prekršitelje, malo će potrošačima pomoći i Etički kodeks i crne liste

Plaće, mirovine i naknade

- Plaće, mirovine i naknade za prosinac 2022. koje će se isplatiti u siječnju 2023. moraju biti isplaćene u eurima
- Puno će se građana osjećati siromašnije kada na računu bude nekoliko stotina eura, umjesto nekoliko tisuća kuna - npr. medijan plaća je 6500 kn što je 862,70 EUR , a pola zaposlenih prima manje od toga – oko 790 000
- Prosječna plaća u Saboru je oko 15 000 kn, koje će ostati u tisućama i kad se pretvore u EUR – cca 2000 EUR
- Mirovina od 1800 kn biti će 238,90 EUR –otprilike takvu mirovinu prima 276 000 umirovljenika
- Lakše će biti usporediti plaće i mirovine u razvijenim zemljama i vidjeti koliko smo siromašni

Prednosti uvođenja eura

- - neće biti valutnog (tečajnog) rizika - loše iskustvo kredita u švic. francima
- - smanjiti će se kamatne stope
- - nema mjenjačkih troškova
- - 2/3 turista dolazi iz euro zone i neće biti problema sa zamjenom valuta
- - lakše će se trgovati u svim zemljama euro zone, jer će cijene biti usporedive
- - lakše će poslovati gospodarstvenici, pogotovo izvoznici
- - država bi trebala ojačati financijsku stabilnost

Mogući problemi

- Kampanja za informiranje i educiranje građana je loša, kasni i nedostatna je – Slovenija je npr. tri godine provodila sustavnu kampanju
- Hrvatska ima puno malih poduzetnika i nije realno očekivati da će svi biti spremni za prijelaz na euro – biti će puno administrativnih poslova i dodatnih troškova - koje će u konačnici prevaliti na potrošače
- Sitan novac je i danas problem, pa je za očekivati da će se i uvođenjem eura nastaviti
- Zamjena novca će isto biti problem, pogotovo starijoj populaciji

Mogući problemi

- Informiranje potrošača je uglavnom pasivno – portali, leci i brošure što je neprimjereno većini potrošača
- Hrvatski potrošači su najlošije informirani i educirani unutar EU i najmanje je povjerenje naših potrošača u javne institucije – zato bi kampanje trebale biti učinkovitije
- Već smo imali jednu aferu sa kovanicama – plagijat kune - što je dodatno devalviralo povjerenje u institucije
- Banke su već trebale informirati potrošače o konverzijama kredita – komunikacijska strategija ne postoji – neki građani već mijenjaju kune i plaćaju proviziju

Moguća poboljšanja

- Banke trebaju na primjeren način informirati građane o štednji, kreditima, zamjeni novca, upotrebi bankomata i sl. - upozoriti građane na moguće oblike prijevare, kako se zaštititi i kome se obratiti
- HRT kao javni servis građana treba imati više tv i radio emisija o uvođenju eura, primjerenih prosječnom potrošaču i u primjereno vrijeme
- Tržišna i turistička inspekcija trebaju se ekipirati i omogućiti kontakte sa građanima

Gdje se informirati

- Najviše informacija ima na web stranici Hrvatske narodne banke
- euro.hnb.hr
- Na portalu www.euro.hr su samo informacije o novčanicama
- Na web stranicama Ministarstva financija i Ministarstva gospodarstva

Euro područje

- 19 zemalja članica EU imaju euro kao službenu valutu, u euro zoni nisu:
- Švedska, Danska, Poljska, Češka, Mađarska, Rumunjska i Bugarska
- Ostale zemlje koje upotrebljavju euro, a nisu članice EU – Monako, San Marino, Andora i Vatikan – Sveta Stolica, te Crna Gora i Kosovo

Hvala na pažnji!

- Imate li pitanja?

This Photo by Unknown author is licensed under [CC BY](#)